

INFORMACJE NA TEMAT ŚRODKÓW BEZPIECZEŃSTWA I SPOSOBU POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII PRZEMYSŁOWEJ

1. Nazwa operatora i adres zakładu oraz nazwa i adres siedziby spółki

Baza Paliw nr 19 w Grabownie Wielkim wchodzi w skład Zespołu Baz Paliw Nr IV należącego do Operatora Logistycznego Paliw Płynnych Sp. z o. o., ul. Wyszogrodzka 133, 09-410 Płock, tel.: 24 267 14 00, faks: 24 267 14 88, e-mail: kancelaria.plock@olpp.pl. Spółka powstała w 1997 r. w wyniku wydzielenia paliwowych baz magazynowych z Centrali Produktów Naftowych CPN S.A. 1 stycznia 1997 r. ze struktur CPN S.A. wydzielono Dyрекcję Baz Magazynowych Naftobazy, która 1 lipca 1997 r. została zarejestrowana jako spółka prawa handlowego pod nazwą CPN Dyрекcja Baz Magazynowych Naftobazy Sp. z o. o. Dwa lata później, 12 kwietnia 1999 r. nastąpiło przeniesienie udziałów z CPN S.A. do Nafty Polskiej S.A. We wrześniu 2006 r. spółka Naftobazy zmieniła nazwę na Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. z o. o., a jej siedzibą stał się Płock.

Centrala Spółki OLPP mieści się w Warszawie, przy ul. T. Chałubińskiego 8, 00-613 Warszawa, Tel.: 22 595 43 00, faks: 22 595 43 02, e-mail: kancelaria@olpp.pl

Adres jednostki terenowej OLPP Sp. z o.o.: Baza Paliw nr 19 w Grabownie Wielkim, Grabowno Wielkie, 56-416 Twardogóra.

2. Osoba udzielająca informacji: Marek Kwiatkowski – Główny Specjalista ds. Prewencji, e-mail: Marek.Kwiatkowski@olpp.pl

3. Potwierdzenie, że zakład podlega regulacjom prawnym i przepisom administracyjnym ustanawiającym system przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym

Na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 31 stycznia 2006, zmieniającego rozporządzenie w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. Nr 30, poz. 208), po zastosowaniu zasady sumowania zgodnie z pkt. 2 załącznika do przedmiotowego rozporządzenia Baza Paliw nr 19 w Grabownie Wielkim jest zakładem o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR). Dolnośląski Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu decyzją nr 617/11 z dnia 27 lipca 2011 r. zmienił kwalifikację Bazy Paliw nr 19 w Grabownie Wielkim z zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) na zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR).

Krajowe rozwiązania w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym, ustanowione w ustawie Prawo ochrony środowiska, potwierdzają wdrożenie do prawodawstwa polskiego wymagań zawartych m.in. w Dyrektywie Seveso II, będącej podstawą regulacji prawnych w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym. Tym samym, na prowadzącym zakład spoczywają obowiązki wynikające z ustawy Prawo ochrony środowiska, w szczególności:

- *obowiązek ochrony środowiska przed awariami (art. 244 POŚ);*

- *zapewnienie, aby zakład był zaprojektowany, wykonany, prowadzony i likwidowany w sposób zapobiegający awariom przemysłowym i ograniczający ich skutki dla ludzi i środowiska (art. 249 POŚ);*
- *obowiązek zgłoszenia zakładu właściwemu organowi Państwowej Straży Pożarnej oraz przekazania do wiadomości wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska (art. 250 POŚ);*
- *obowiązek sporządzenia programu zapobiegania awariom, w którym przedstawiony zostaje system bezpieczeństwa gwarantujący ochronę ludzi i środowiska, stanowiący element ogólnego systemu zarządzania zakładem (art. 251 POŚ),*
- *obowiązek opracowania i wdrożenia systemu bezpieczeństwa gwarantującego ochronę ludzi i środowiska, stanowiącego element ogólnego systemu zarządzania zakładem (art. 252 POŚ),*
- *obowiązek opracowania wewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego w celu zapobiegania, zwalczania i ograniczania skutków awarii przemysłowej, zawierający w szczególności: zakładane działania służące ograniczeniu skutków awarii przemysłowej dla ludzi i środowiska; propozycje metod i środków służących ochronie ludzi i środowiska przed skutkami awarii przemysłowej; informację o występujących zagrożeniach, podjętych środkach zapobiegawczych i działaniach, które będą podjęte w przypadku wystąpienia awarii przemysłowej; wskazanie sposobów usunięcia skutków awarii przemysłowej i przywrócenia środowiska do stanu poprzedniego, a w przypadku gdy nie jest to możliwe – określenie zabiegów, których celem jest rekultywacja; odniesienie do sposobów zapobiegania transgranicznym skutkom awarii przemysłowej (art. 260 POŚ),*

Zgodnie z intencją ustawodawcy wyżej wymienione obowiązki spoczywające na prowadzącym zakład zostały zrealizowane, zaś dokumentacja wynikająca z ustawy Prawo ochrony środowiska w styczniu 2008 r. przekazana Komendantowi Wojewódzkiemu Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu oraz wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska.

Wykaz substancji niebezpiecznych znajdujących się na terenie bazy wg stanu na dzień 31 grudnia przekazywany jest właściwym organom corocznie do końca stycznia roku następnego.

4. Charakter działalności prowadzonej w Bazie Paliw nr 19 w Grabownie Wielkim

Przedmiotem działalności Bazy Paliw nr 19 w Grabownie Wielkim jest:

- magazynowanie, składowanie i przechowywanie paliw płynnych we własnych zbiornikach magazynowych,
- przeładunek paliw płynnych za pomocą własnych urządzeń przeładunkowych,
- spedycja,
- usługi w zakresie uszlachetniania paliw /dodawanie komponentów/,

5. Nazwy rodzajowe substancji niebezpiecznych występujących w Bazie Paliw nr 19 w Grabownie Wielkim

W Bazie Paliw nr 19 w Grabownie Wielkim znajdują się substancje niebezpieczne: oleje napędowe, olej opałowy oraz paliwo lotnicze. Zgodnie z obowiązującymi przepisami olej napędowy i olej opałowy klasyfikowane są jako substancje niebezpieczne ze względu na zagrożenie dla zdrowia i środowiska (rakotwórcze kat. 3; Xn R40; Xn, R65; Xn, R20; Xi, R38; N, R51/53), stwarzają zagrożenie pożarowe i zaliczane są do III klasy niebezpieczeństwa pożarowego. Paliwo lotnicze jest łatwo palną cieczą (R10), jej pary tworzą z powietrzem mieszaniny wybuchowe. Pary cięższe od powietrza gromadzą się przy powierzchni ziemi i w dolnych partiach

pomieszczeń. Zapłon od otwartego płomienia, iskry, gorącej powierzchni. Produkt szkodliwy (X_N), może powodować uszkodzenie płuc w przypadku połknięcia (R65), powtarzające się narażenie może powodować wysuszenie lub pęknięcie skóry (R66), pary mogą wywoływać uczucie senności i zawroty głowy (R67). Substancja szkodliwa dla organizmów wodnych. Jest lżejsza od wody, gromadzi się na jej powierzchni. Bardzo słabo rozpuszcza się w wodzie. Stwarza zagrożenie dla wód powierzchniowych.

6. Informacje związane z charakterem zagrożenia poważną awarią z uwzględnieniem skutków dla ludzi i środowiska

Substancje znajdujące się w Bazie Paliw nr 19 w Grabownie Wielkim stwarzają przede wszystkim zagrożenie pożarowe. Olej napędowy w bezpośrednim kontakcie wykazuje ograniczone dowody działania rakotwórczego (rakotwórczy kat. 3; X_n, R40), działa szkodliwie – może powodować uszkodzenie płuc w przypadku połknięcia (S_n, R65), podczas stosowania mogą powstawać łatwopalne lub wybuchowe mieszaniny par z powietrzem (R18), działa szkodliwie na drogi oddechowe (X_n, R20), działają drażniąco na skórę (Xi, R38) oraz działa toksycznie na organizmy wodne – może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym (N, R51/53). W przypadku pożaru należy unikać wdychania produktów spalania, gdyż mogą stwarzać zagrożenie dla zdrowia. Paliwo lotnicze do silników turbinowych JET A-1 jest zaklasyfikowane jako produkt niebezpieczny ze względu na zagrożenia fizykochemiczne (R10), dla zdrowia (Rakotw. Kat. 3; X_n; R40, R65; R38) oraz dla środowiska (N; R51/53). Kontakt z produktem może powodować podrażnienia skóry, w przypadku połknięcia może powodować uszkodzenie płuc. Działa toksycznie na organizmy wodne, może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym. Ciecz palna, pary produktu cięższe od powietrza. Szkodliwe oddziaływanie substancji możliwe jest wyłącznie podczas bezpośredniego kontaktu z nimi. Oznacza to, iż ewentualne oddziaływanie nie dotyczy obszarów położonych poza Bazą Paliw nr 19 w Grabownie Wielkim.

Zgodnie z przyjętą metodologią określania zagrożeń generowanych w Bazie Paliw Nr 19 w Grabownie Wielkim, opracowaną przez Instytut Chemii Przemysłowej im. Prof. I. Mościckiego w Warszawie, szczegółowo opisaną w przekazanym do KW PSP i WIOŚ raporcie o bezpieczeństwie (tj. m.in.: procedury O09, O38 Zintegrowanego Systemu Zarządzania, analiza HAZOP, analiza zdarzeń historycznych na świecie w oparciu o dane FACTS, RISC SCORE, specjalistyczne oprogramowanie komputerowe) spośród najgroźniejszych scenariuszy awarii wyróżnia się:

- pożar strumieniowy na stanowisku rozładunku cystern kolejowych;
- pożar powierzchniowy na stanowisku nalewczym;
- pożar powierzchniowy zbiornika z olejem napędowym;
- pożar powierzchniowy zbiornika z paliwem lotniczym;
- wyciek paliwa z uszkodzonego rurociągu połączony z pożarem;
- pożar cysterny na froncie kolejowym;
- zalanie oczyszczalni ścieków paliwem wskutek niekontrolowanego spływu paliwa do kanalizacji;

We wszystkich scenariuszach strefa zagrożenia promieniowaniem cieplnym od pożaru powierzchniowego, dla wartości promieniowania na poziomie 4 kW/m² (wartość dla ludzi skutkuje bólem przy narażeniu dłuższym niż 20 sekund) – nie wykroczyła poza obszar bazy. Oznacza to, że strefa niebezpiecznego oddziaływania awarii możliwych do wystąpienia na terenie Bazy Paliw nr 19 w Grabownie Wielkim **nie wykracza poza jej obszar.**

Baza Paliw nr 19 w Grabownie Wielkim jest zakładem bezpiecznym - wszystkie wartości ryzyka zredukowanego znajdują się w obszarze ryzyka akceptowalnego, co wykazane zostało w raporcie o bezpieczeństwie. Najwyższy poziom ryzyka występuje w przypadku pożaru cysterny kolejowej, dla którego wartość określona została na poziomie 10^{-8} oznaczająca możliwość wystąpienia takiego zdarzenia jako „tylko teoretycznie możliwe”.

Prowadzący zakład dołożył wszelkich starań, aby zakład zaliczony do kategorii zakładów zwiększonego ryzyka – tj. Baza Paliw nr 19 w Grabownie, pomimo stosunkowo dużych ilości magazynowanych paliw (substancji niebezpiecznych, w ilości przekraczającej wartości progowe dla ZZR) w jak najmniejszym stopniu wpływał na zagrożenia bezpieczeństwa właściwej miejscowo społeczności lokalnej. Przeprowadzona, gruntowna analiza zagrożeń możliwych do wystąpienia na terenie bazy oraz rozwinięte, szczegółowe analizy zdarzeń reprezentatywnych (awarii) potwierdzają, że zakład – Baza Paliw Nr 19 Grabownie Wielkim nie stanowi zagrożenia dla mieszkańców najbliższej położonych wsi tj. Grabowno Wielkie, Grabowno Małe, Strzelce oraz Holendry). Scenariusze potencjalnych zdarzeń awaryjnych dowodzą, że nawet w przypadku najgroźniejszych zdarzeń (Worst Case Scenario) zasięg zagrożenia nie będzie obejmował obszarów położonych poza terenem bazy. Zastosowane rozwiązania organizacyjne i techniczne oraz systematycznie podnoszona świadomość zagrożeń wśród pracowników zatrudnionych w bazie umożliwiła sprowadzenie ryzyka powstania poważnej awarii przemysłowej (ryzyko pierwotne) do poziomu powszechnie akceptowalnego.

Konkludując, opisane w wewnętrznym planie operacyjno-ratowniczym najbliższe położone zabudowania (w tym osoby), obiekty użyteczności publicznej, inne zakłady przemysłowe, ośrodki edukacyjne (jednostki organizacyjne oświaty), ośrodki pomocy społecznej, zakłady opieki zdrowotnej oraz inne podmioty i instytucje służące społeczeństwu nie mogą zostać dotknięte skutkami takich awarii, ponieważ zagrożenie nie przeniesie się poza teren Bazy Paliw nr 19 w Grabownie Wielkim

7. Sposoby ostrzegania i informowania ludności w przypadku wystąpienia poważnej awarii

Na terenie Bazy Paliw nr 19 w Grabownie Wielkim alarmowanie odbywa się przy użyciu syren alarmowych, wewnętrznej sieci łączności telefonicznej, urządzeń zapewniających łączność ze stanowiskiem kierowania właściwej miejscowo komendy Państwowej Straży Pożarnej. W przypadku zaistnienia pożaru, wybuchu lub wycieku albo innego zagrożenia dla osób lub środowiska alarm o zagrożeniu w Bazie Paliw nr 19 w Grabownie Wielkim ogłaszany jest przez syreny alarmowe dźwiękiem ciągłym trwającym 3 minuty.

- 1) Do uruchomienia syreny alarmowej upoważniony jest każdy pracownik zatrudniony w bazie, który zauważy awarię.
- 2) Z uwagi na ograniczony do terenu bazy zasięg oddziaływania zagrożenia podczas możliwych do wystąpienia awarii w bazie, sygnał podawany przez syreny alarmowe dotyczy wyłącznie pracowników bazy, i innych osób przebywających na jej terenie oraz służby ochrony.
- 3) Wraz z uruchomieniem syreny alarmowej do właściwego miejscowo stanowiska kierowania Państwowej Straży Pożarnej przekazywane jest zgłoszenie o zaistniałej awarii.
- 4) Po ogłoszeniu alarmu wszystkie osoby przebywające na terenie bazy obowiązane są podporządkować się poleceniom wydawanym przez kierującego działaniami ratowniczymi

(kierownik eksploatacji bazy paliw lub inna upoważniona osoba z ramienia zakładu, strażak Państwowej Straży Pożarnej).

- 5) Decyzję o ewentualnej ewakuacji okolicznych mieszkańców podejmuje strażak kierujący działaniem ratowniczym.
- 6) Jeśli zachodzi potrzeba komunikaty dla społeczeństwa podawane są przez Państwową Straż Pożarną lub policję albo zgodnie z kompetencjami również za pośrednictwem środków masowego komunikowania.

8. Sposób postępowania ludności zamieszkującej lub przebywającej w bezpośrednim sąsiedztwie Bazy Paliw w przypadku wystąpienia poważnej awarii

W przypadku ogłoszenia alarmu o pożarze, wybuchu lub innym miejscowym zagrożeniu na terenie Bazy Paliw nr 19 w Grabownie Wielkim konieczna jest współpraca pomiędzy społecznością lokalną, a osobami uprawnionymi do kierowania działaniami ratowniczymi.

Podczas intensywnego zadymienia zleca się wszystkim osobom przebywającym w sąsiedztwie miejsca awarii zastosowanie się do niżej podanych wskazówek:

- 1) Zachować spokój, przeciwdziałać panice i lękwii;
- 2) Unikać kontaktu z produktami rozkładu termicznego;
- 3) Nie wchodzić w obszar silnego zadymienia;
- 4) Zachować spokój i oddalić się od miejsca zadymienia w kierunku prostopadłym do kierunku wiatru;
- 5) Nie utrudniać służbom ratowniczym dojazdu do bazy paliw;
- 6) Zastosować się do poleceń wydawanych przez kierującego działaniami ratowniczymi;
- 7) Zamknąć okna, wyłączyć wentylatory i klimatyzację oraz uszczelnić inne otwory, którymi dym mógłby wnikać do pomieszczeń;
- 8) Jeśli znajdujesz się w samochodzie, w strefie intensywnego zadymienia – zamknij okna i wyłącz wentylację, jeśli widoczność na to pozwala opuść rejon zadymienia możliwie najkrótszą drogą;
- 9) Do czasu odwołania alarmu na bieżąco śledź komunikaty podawane przez służby ratownicze oraz media.

9. Potwierdzenie, że prowadzący zakład podjął odpowiednie działania w zakresie przygotowania zakładu do współpracy ze służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i reagowania na wypadek zagrożeń

Wytwarzanie, przetwarzanie, transport lub magazynowanie niebezpiecznych (łatwopalnych, wybuchowych, toksycznych, niebezpiecznych dla środowiska) substancji chemicznych w dużych ilościach stwarza potencjalne zagrożenie związane z ich uwolnieniem do otoczenia w sposób niekontrolowany. Zdarzenia takie można przewidzieć teoretycznie, oszacować prawdopodobieństwo ich zajścia, ale nie można ściśle określić miejsca i czasu ich wystąpienia, jak również dokładnie oznaczyć zasięgu oddziaływania i skali ryzyka dla ludzi i środowiska. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2008 roku Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) sytuację taką określa się mianem poważnej awarii i rozumie się przez nią zdarzenie, w

szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Artykuł 249 cytowanej ustawy nakłada na prowadzącego zakład, stwarzający możliwość wystąpienia poważnej awarii - obowiązek zapewnienia, aby zakład ten był zaprojektowany, wykonany, prowadzony i likwidowany w sposób zapobiegający awariom przemysłowym i ograniczający ich skutki dla ludzi oraz środowiska.

Baza Paliw nr 19 w Grabownie Wielkim, ze względu na ilości substancji niebezpiecznych (palnych i wybuchowych) magazynowanych na jej terenie, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 9 kwietnia 2002 r., w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. z 2002 r., Nr 58, poz. 535, zm. Dz. U. z 2006 r., Nr 30, poz. 208) została zaklasyfikowana do zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR). Tym samym prowadzący zakład, w myśl ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązany, jest m.in. do podjęcia odpowiednich przygotowań w zakładzie, w tym również w porozumieniu ze służbami ratowniczymi, które cyklicznie kontrolują takie zakłady, w celu zapobiegania powstawaniu awarii, zaś w przypadku ich wystąpienia opanowania zdarzenia oraz zminimalizowania jej skutków.

Zgodnie z wymaganiami art. 260 ustawy POŚ dla Bazy Paliw nr 19 w Grabownie Wielkim opracowany został wewnętrzny plan operacyjno-ratowniczy. Założenia planu oraz możliwości podjęcia działań ratowniczych i zabezpieczających są weryfikowane podczas ćwiczeń zgrywających współpracę służb przewidzianych do reagowania w przypadku wystąpienia awarii.

10. Odniesienie do zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego

Prowadzący Bazę Paliw nr 19 w Grabownie opracował i przekazał Komendantowi Wojewódzkiemu Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu informacje niezbędne do opracowania zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego zgodnie z wymaganiami art. 261 ustawy POŚ. Informacje te zawarte zostały również w zgłoszeniu zakładu, programie zapobiegania awariom oraz wewnętrznym planie operacyjno-ratowniczym. Natomiast z uwagi na znaczne odległości wymienionych w ustawie obiektów, podmiotów i instytucji od terenu bazy paliw ewentualne awarie na terenie bazy paliw nie stanowią dla nich zagrożenia, toteż nie mogą zostać dotknięte skutkami takich awarii.

11. Szczegółowe informacje dotyczące miejsca uzyskania dodatkowych informacji związanych z Bazą Paliw nr 19 w Grabownie Wielkim, z zastrzeżeniem wymogów dotyczących informacji niejawnych ustalonych w przepisach krajowych

Dodatkowe informacje w zakresie nieobjętym tajemnicą handlową i/lub tajemnicą przedsiębiorstwa dotyczące Bazy Paliw nr 10 w Kawicach można uzyskać kierując pisemny wniosek na adres:

Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. z o.o.
Biuro Kontroli i Bezpieczeństwa
ul. T. Chałubińskiego 8

00-613 Warszawa

Informacje związane z rejestrem substancji niebezpiecznych; zatwierdzonymi raportami o bezpieczeństwie lub ich zmianami; zewnętrznymi planami operacyjno-ratowniczymi oraz instrukcjami postępowania mieszkańców na wypadek wystąpienia awarii - na mocy art. 267 ustawy Prawo ochrony środowiska podawane są również przez Dolnośląskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej na stronie internetowej: www.kwpsp.wroc.pl.